

පරිසරය සුරක්ෂිත

එදා සඳුදාවක්. හතරවටින් ඇහෙන කුරුල්ලන්ගේ කිව්බිවියත් සමග මා අවදි වුණා. හුළඟ හිතලයි. ඉක්මනින් ම සුදානම් වූ මා පාසලට ගියේ පුංචි නංගිත් එක්ක. උදෑසන පාසල ආරම්භ කිරීමේ සිනුව නාද වුණා. අපි අපේ පාසල් බිමෙහි පසෙක වූ බෝ සෙවණට එක් වුණා. බෝධීන් වහන්සේ රන් පැහැය ගත් ළා දලුවලින් සැරසිලා. මද සුළඟට ඒ බෝපත් සෙලවෙන හැටි යත්තමින් අපට ඇහෙනවා. අප විදුහල්පතිතුමන් ද ගුරුමතුන්ලා ද සමග උදෑසන මල් 'පහන් පූජා කළා. පස්වැනි ශ්‍රේණියේ පුංචි මල්ලි කෙනකු හඬනගා කී පන්සිල් පද අප හඬ නගා කිව්වා. පන්සිල් සමාදන් ව මල්පහන් පූජා කිරීමෙන් පසු අප ඉදිරියට පැමිණියේ විදුහල්පතිතුමායි. එතුමා අප අමතා කථා කළේ උස් හඬින්.

'ආදරණීය දරුවනි, හිතවත් ගුරු මණ්ඩලයේ මහත්ම මහත්මිනි, අද තම සි ලෝක පරිසර දිනය. ඒ නිමිත්තෙන් ලෝකය පුරා ම අද නොයෙක් වැඩ සටහන් සංවිධානය වෙනවා. අපේ රටෙන් රජයේ පරිසර අමාත්‍යාංශයත්, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයත්, තවත් නොයෙකුත් රජයේ ආයතන ඒ වගේ ම ස්වේච්ඡා සංවිධාන විවිධ වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක කරනවා. රුක්රෝපණය කිරීම, පාසල්, පන්සල්, පල්ලි, කෝවිල් හා රජයේ රෝහල් ආදිය පිරිසිදු කිරීම, ඔසු උයන් පිහිටු වීම, පරිසරය පිළිබඳ චිත්‍ර තරග, පෝස්ටර් තරග, රචනා තරග ආදිය පැවැත් වීම ඒ අතර දැකගන්න පුළුවන්. ඉතිං අපේ විද්‍යාලයත් එයට සහභාගි විය යුතු'යි විදුහල්පතිතුමා කිවුවා.

මේ විද්‍යාලයේ දහතුන්වැනි ශ්‍රේණියේ ඉගෙනුම ලබන පව්ත්‍රා මල්වත්ත ශිෂ්‍යාව විසින් පසුගිය වසරේ පරිසර දිනය වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද රචනාවක් පරිසර අමාත්‍යාංශය මගින් පැවැත් වූ රචනා තරගයෙන් මුල් තැන දිනා ගත්තා. ඒක අපට සතුටක්, ආඩම්බරයක්. මේ දරුවෝ දන්නවා අපේ ලොව්තුරා බුදුහාමුදුරුවන්ගේ උපත, බුදුවීම වගේ ම පරිනිර්වාණයත් සිදු වුණේ මේ ස්වාභාවික පරිසරය ඇසුරේ. රුක් සෙවණේ. ඒ නිසා සිදුහත් බෝසතුන් බුදුබවට පත් වුණ මේ බෝධීන් වහන්සේගේ සෙවණෙහි සිට මා ඇරයුම් කරනවා පව්ත්‍රා ශිෂ්‍යාවට ඒ ජයග්‍රාහී රචනාව ඔබ හමුවේ තබන්න කියා. තෙරුවන් සරණයි!. ඉදිරියට පැමිණි පව්ත්‍රා අක්කා ඇගේ රචනාව ඉදිරිපත් කළා.

පරිසරය සහ අපි

පරිසරය යනු අපේ වටපිටාවයි. එය මූලික වශයෙන් ම ජීවී, අජීවී යැයි දෙයාකාර ය. ජීවී පරිසරය යනු පණ ඇති සියලු සත්ත්වයන් හා තුරුලතාදියෙන් සැදුම් ලද වටපිටාවයි. අප වටා සිටින මිනිසුන් තිරිසන් සතුන් හා නොමැරුණු ගස්වැල් ද ඊට අයත් ය. එම පරිසරයෙහි වසන්නෝ ද සවිඤ්ඤාණක හෙවත් සිත් ඇති හා අවිඤ්ඤාණක හෙවත් සිත් නැති යනුවෙන් දෙයාකාර වෙති. මිනිස්සු ද තිරිසන් සත්තු ද සිත් සහන් ඇත්තෝ ය. තුරු ලතාවෝ සජීවී වුව ද සිත් සහන් නැත්තෝ ය. එසේ ම සිත් සහන් ඇත්තෝ සැලෙන සුලු වෙති. ඔබ මොබ යා හැක්කෝ වෙති. සිත් සහන් නැත්තෝ ස්ථාවර වෙති. ඔබ මොබ යා නොහැක්කෝ ය. අජීවී පරිසරය පණ නැති වස්තූන්ගෙන් හා ශක්තීන්ගෙන් සමන්විත ය. හිරු, සඳු, අහස, මහ පොළොව, කඳු හෙල් ආදිය ද අවිච්ච, වැස්ස, සුළඟ ආදිය ද අජීවී පරිසරයට අයත් ය. ඉහත දක්වන පද ජීවී පරිසරයට අයත් සත්ත්වයන් මෙන් ම තුරුලතාදිය ද අජීවී පරිසරයට බලපායි. අපි ද ඒ සියල්ලට ම බලපාන්නෝ වෙමු. ලෝකයේ කිසිවකුට මෙකී ජීවී හා අජීවී පරිසරයෙන් බැහැර ව, හුදකලා ව ජීවත් විය නොහැකි ය. අප ද ඒ පරිසරයෙහි ම ඇතුළත්ය. එය ජාලයක් හෙවත් දැලකි. එනම් එකිනෙකට බැඳී, එකිනෙකට සම්බන්ධ ව ඇති පණ ඇති හා පණ නැති සාධක සමූහයකි. එබැවින් මිනිසුන් වන අප හා බැඳී ඇති අපගෙන් වෙන් කළ නොහැකි ඒ පරිසරය ආරක්ෂා කළ යුතු ය. ඒ කෙරෙහි සුහද මිත්‍රශීලී ආකල්පයක් ඇති ව ක්‍රියා කළ යුතු ය.

භෞතික පරිසරය මිනිසාට බලපාන්නේ විවිධාකාරයෙනි. මිනිසා ද භෞතික පරිසරයට බලපාන්නේ නොයෙක් අයුරිනි. එක් අතෙකින් භෞතික පරිසරයෙහි ඇති හිරු, සඳු, තුරුලතාදිය අපගේ ජීවත් වීම කෙරෙහි බලපායි. අපි හුස්ම ගන්නෝ හා පිටකරන්නෝ හෙවත් ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කරන්නෝ වෙමු. ඉන් බැහැරව අපට ජීවත් විය නොහැකිය. අප එසේ ආශ්වාස කරන්නේ ද ප්‍රශ්වාස කරන්නේ ද අප වටා ඇති පරිසරයෙහි හමා යන වාතයයි. එම වාතය අපිරිසිදු වීම හෝ පිරිසිදු වීම අපගේ පැවැත්මට බලපාන බව අමුතුවෙන් කිව යුතු නැත. එය අපගේ සෞඛ්‍යය පිරිහීමට හෝ වැඩීමට අදාළ වෙයි. මේ එක් නිදසුනෙකි. තවත් ඉතා වැදගත් පාරිසරික ශක්තියක් නම් ජලයයි. ජලය නොමැති ව මිනිසාට ජීවත් විය නොහැකි ය. එම ජලය අපිරිසිදු වීම හෝ පිරිසිදු වීම අපගේ සෞඛ්‍යය පිරිහීමට හෝ වැඩීමට හේතු වන්නේ ය. මෙසේ පරිසරයෙහි ඇතුළත් අහස, මහපොළොව, කඳුහෙල් මෙන් ම හිරු සඳු පවා අපගේ පැවැත්මට උපකාරී වෙයි. අවශ්‍ය වෙයි. ඒ කවර සාධකයක් වුව ද අප හා යම් අයුරෙකින් බැඳී ඇත. එසේ එකිනෙකට බැඳී ඇති බැවින් ම අප පරිසර පද්ධතියකට මැදි ව එහි ම කොටසක් වී සිටින බව කිව හැකි ය. කරුණු එසේ නම් පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම යනු අප විසින් අපව ම ආරක්ෂා කර ගනු ලැබීමකි.

අප වටා ඇති මේ භෞතික පරිසරය අපගේ යහ පැවැත්මට අවශ්‍ය විවිධ ශක්තීන්ගෙන් පොහොසත් ය. එසේ ම එය විවිධ ය ; සුන්දර ය. පරිසරයෙහි ඇති ඒ ඵලදායක ශක්තීන්ට නොයෙක් අයුරින් හානි සිදු වන්නේ අපගේ ම ක්‍රියාකාරකම් තුළිනි.

පරිසරයට ඇලුම් නොකිරීම, එය තම ජීවිතයේ කොටසක් ලෙස නොසැලකීම එය නොයෙක් අයුරින් දූෂණයට ලක් කිරීමට අප පොළඹවා තිබේ. අපවිත්‍ර නොවූ, දූෂණය නොවූ සෞඛ්‍යදායී මහඟු දයාදයක් වන සුන්දර පරිසරය අප සිත් සතුවු කරයි. පියකරු ලොකු කුඩා කුරුලතාවන් ද, අහසට නැගුණු සුවිසල් ගිරි ශිඛර ද, සුදු වැලිතලා ඇති, රිදීවන් දිය දහර ඇති ගංගා ඇළ දෙළ හා දිය ඇලි ද නිල්වන් අහස් කුසින් ආවරණය වූ මේ සෞඛ්‍යවික පරිසරය සරසයි. එ වන් සෞඳුරු අසුරු පරිසර පද්ධතියක් ලක්වැසියන් වන අප සතුව ඇත. විවිධ විවිත්‍ර ශෝභමාන පක්ෂීන්ගෙන් ද, අලි ඇතුන් ඇතුළු බොහෝ සිවුපා සතුන්ගෙන් ද අපේ වන රජ දහන පොහොසත් ය. ඔවුහු එහි සුන්දරත්වය ඔප් නංවති. මෙසේ අපගේ කායික පැවැත්මට මෙන් ම මානසික සුවයට ද අදූෂිත ස්වාභාවික පරිසරය දයක වෙයි. එබැවින් එය රැක ගැනීමත් වැඩි දියුණු කිරීමත් අප අපට ම කරගන්නා යහපතක් වේ.

පරිසර දූෂණය

අධික ජනගහනය, නාගරීකරණය, කාර්මීකරණය හා තවත් බොහෝ කරුණු ද හේතුවෙන් ඉතා වේගවත් ලෙසත්, කණගාටුදයක ලෙසත්, බියජනක ලෙසත් අප සතු මේ පරිසරය දූෂණයට පත්ව ඇත. එය මිනිස් වාසයට නුසුදුසු තත්වයට කෙමෙන් පත්වීගෙන එයි. වායු දූෂණය, ජල දූෂණය, ශබ්ද දූෂණය හා පාංශු දූෂණය ද, සෞඛ්‍යවික කුරුලතාවන් හා නිරිසන් සතුන් විවිධ පීඩාවන්ට ලක්වීම ද තුළින් භෞතික පරිසරයට සිදුවී ඇති අනතුර පිළිබඳ ව දැන් මුළු මහත් ලෝකයේ ම අවධානය යොමු වී තිබේ. පරිසරයත් එහි වසන ජීවීන් රැක ගැනීම උදෙසා විවිධ සංවිධාන බිහිවී ඇත. විවිධ නීති රීති ද පනවා තිබේ. නොයෙකුත් පර්යේෂණ සිදු වෙයි. නොයෙකුත් ක්‍රියාමාර්ග ගැනේ. සැබවින් ම මේ පලදයක සුන්දර පරිසරය ඇසුරෙහි ඉපිද බුදුබවට පත් වූ අප බුදුරජාණන් වහන්සේ වූකලී පරිසරයට ඇලුම් කළ, එහි අගය මැනැවින් හෙළි කළ, එය රැක ගැනීමට බොහෝ උපදෙස් ලබා දුන් උතුම් ශාස්තෘවරයෙකි. උන්වහන්සේ දම් දෙසුම් සඳහා ද පරිසරය උපමාකොට ගත්හ. උන්වහන්සේගේ දිවා රැය ද බොහෝවිට කුරුලතාවන් සහිත වූ මේ සෞඛ්‍යවික පරිසරය ඇසුරෙහි ම ගත කෙරිණ.

කුරුලතා

දිනක් එක්තරා දේවතාවෙක් බුදුරදුන් වෙත පැමිණියේ ය. උන්වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇසුවේ ය. “කවරකුට නම් දිවා රාත්‍රි පින් වැඩේ ද? කවරෙක් නම් සුගතියට යත් ද?” මේ එම දේවතාවා ඇසූ ප්‍රශ්නය යි. බුදුරදුන්ගේ පිළිතුර වූයේ, “යමෙක් මල් පලතුරු උයන් වවන්තේ ද ස්වාභාවික වනාන්තර වවන්තේ ද ඒදඬු, පාලම්, පැන්හල්, පොකුණු තනාදෙයි ද, ඔවුන්ට දිවාරැය පින් වැඩේ. දහැම් ව වසන සිල්වත් වූ ඔවුහු සුගතිගාමී වෙත් ” යන්න යි.

බුදුදහම අනුව පැවිද්ද නම් රුක්මුල් සෙනසුන් වුව ද ඇසුරුකොට වසන්නට ය, සකසා තනන ලද ආවාස අතිරේක සෙනසුන් වේ. මේ අනුව බුදුරදුන් දවස පටන් ම බොහෝ හික්ෂුහු අරණ්‍ය, වෘක්ෂමූලාදිය ද පර්වත හා ගිරි කඳුරු ද ඇසුරෙන් බවුන් වැඩුහ.

මේ සොබාවික පරිසරය ම ඇසුරු කොට මහණදම් පිරුහ. කම්සැප සොයන්නවුන් නො වූ බැවින් චිත්තරාශී රහතුන් වහන්සේ නිසල සොදුරු අරණ්‍යයට ඇලුම් කළ බව ද දහමෙහි දැක් වෙයි. විටෙක අලව් කුට්ටි වැසි හික්ෂුහු නව විහාර කර්මාන්තාදියට බිම් සකසමින් පණ ඇති තුරුලතාවන් සිදු ලූහ. එය සැලවූ විගස මතුවට ද එවැනි පරිසර හානි සිදු වීම වළකාලමින් බුදුරදුන් විසින් විනය නීති පනවන ලදී. ඒ අනුව උපසපන් හික්ෂුවට පණ ඇති තුරුලතාදිය සිදු ලීම විනයෙන් ම තහනම් වෙයි. පරමාදර්ශී ලෙස දිවි ගෙවිය යුත්තේ ය. උන්වහන්සේට අදළ වස් විසීමේ ශික්ෂාව පනවන ලද්දේ තණකොළ ආදී කුඩා ශාකයන් වුව ද රැක ගැනීමේ අරමුණ ද ඇතිව යි. වැසි සමයෙහි නව දලු ලා වැඩෙන තණකොළ පයින් මඩිමින් වාරිකා කළ හික්ෂුන්ට එසේ නොකොට එම වකවානුව තුළ වස් වසා එක් තැනක ගත කිරීමට බුදුරදුන් විසින් අනුදක්නා ලද්දේ ය. නිල්වත් තණකොළ මත මළමුත්ත හෙළීම ද, කුණු රොඩු ඉදුල් ආදිය හෙළීම ද උපසපන් හික්ෂුවට විනයෙන් තහනම් ය. මෙසේ බුදුරදුන් ද, උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයන් ද තුරුලතා කෙරේ ඇල්මෙන් ඒවා දූෂණය නොකොට නන් අයුරින් රැක ගත් බව ද ඒවා ඇසුරෙහි බවුන් වැඩූ බව ද ධර්ම විනයෙන් පෙනෙයි.

ජලය

ජලය ද සෞඛ්‍යවික පරිසරයෙහි ඇති වටිනා සම්පතකි. එය දූෂණය වීම වළකාලනු පිණිස කරන ලද දේශනා සහ පැනවීම් දක්නා ලැබේ. පානය කරන හා පරිහරණය කරන ජලයට මළ මුත්‍ර නොකිරීම, කෙළ, වමන නොහෙළීම හික්ෂු ආචාර ධර්මයකි. පිරිසිදු ජලය පානය කිරීමට හික්ෂුන් යොමු කරමින් පැනවූ ශික්ෂාවන් ද විනයෙහි ඇත. ජලය පෙරා පානය කළ යුතු යැ යි වදළ බුදුරජාණන් වහන්සේ හික්ෂුන් ඒ සඳහා පෙරහනක් භාවිත කළ යුතු යැ යි ද පැනවූහ. මව පුතකු පෝෂණය කරන්නාක් මෙන් වැසිජලය, අලස තැනැත්තා මෙන් ම අනලස් තැනැත්තා ද පෝෂණය කරයි. සියලු ප්‍රාණීහු වැස්ස නිසා ම ජීවත්වෙති යි සැලකිය යුතු බව එක් සූත්‍ර දේශනාවක දක්වෙයි.

වාතය

වාතය ද මෙලෙසින් ම පරිසර සම්පතෙකි. වායු දූෂණය වළක්වනු පිණිස බුදුරදුන් පැනවූ ශික්ෂාවෝ ද වෙත්. ඉදිරිපස මිදුලේ සිට දූවිලි ආදිය ඇති ඇඳ උඩු සුළඟට හෝ යටි සුළඟට ගසා නො දෑමය යුතු ය. පෙරදිගින් දූවිලි සහිත සුළඟ හමයි නම් එ දෙසට ඇති ජනෙල් වැසිය යුතු ය. උෂ්ණ කාලයේ දී දිවා ජනෙල වසා රැය විවෘත කළ යුතු ය. ශීත කාලයේ දී රාත්‍රියෙහි ඒවා වසා තැබිය යුතු ය. දිවා කාලයේ දී විවෘත කළ යුතු ය. මේ වායු දූෂණයෙන් හා ශිතෝෂ්ණාදි පාරිසරික බලපෑම්වලින් තොර ව විසීමට දුන් උපදෙස් සමහරකි.

පරිසරයේ පවිත්‍රත්වය ඉතා වැදගත් කරුණකි. හික්ෂුන් විසූ ආවාස මෙන් ම ඒ අවට ඇති මළපෙන්මං ද පිරිසිදුව තබා ගැනීමට බුදුරදුන් දී ඇති උපදෙස් රැසක් ද දක්නට ලැබේ.

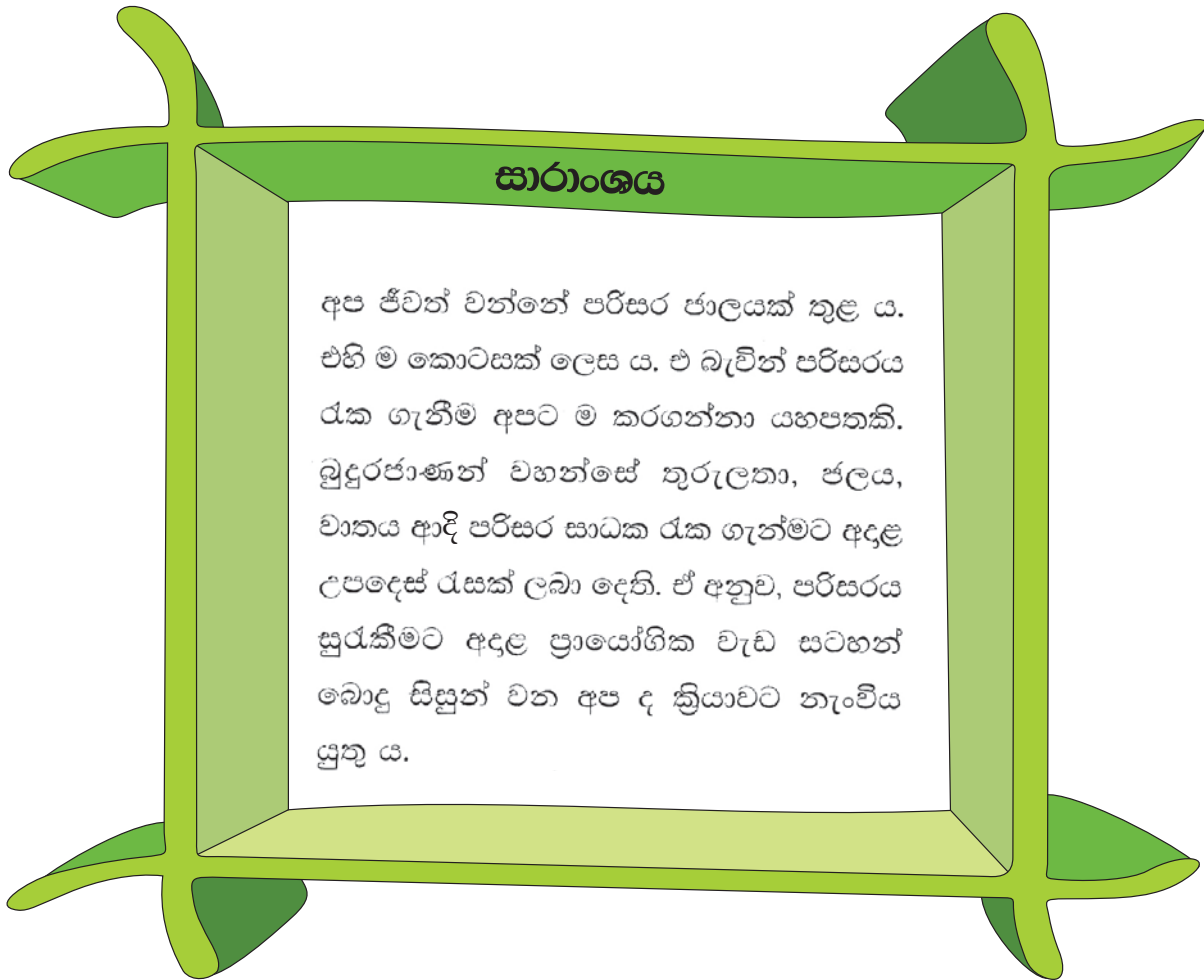
භික්ෂු සමාජය ගිහියන්ට ආදර්ශ සපයන සමාජය වන බැවින් අප ද භික්ෂුන් වහන්සේට දුන් මෙම උපදෙස් හා පැනවීම් සැලකිල්ලට ගත යුතු ය. ඒ අනුව මේ භෞතික පරිසරය සුරැකි ව තබා ගැනීමටත්, එය දූෂණය නො කොට, එයට හානි නො කොට ඒ කෙරේ සුහද මිත්‍රශීලී ආකල්පයකින් ක්‍රියා කිරීමටත් වග බලා ගත යුතු වේ. එ සේ කටයුතු කිරීම එක් අතෙකින් අපගේ කායික සෞඛ්‍යය නිසි ලෙස පවත්වාගෙන යාමට ද උපකාරී වෙයි. එ සේ ම සුන්දර පරිසරය අප සිත් සනසයි. නිවයි. එය මානසික සෞඛ්‍යය ගොඩනංවාගැනීමට ද සිත් එකග කර ගැනීමට ද මහෝපකාරී වේ”.

ඔබ සැමට යහපත් සෞඛ්‍යදයක සුන්දර පරිසරයක සතුට ලැබේවා. ස්තූති යි.

පවිත්‍රා මල්වත්ත අක්කා තමන් ලියූ පරිසර රචනාව කියවා අවසන් කළා. අපි අත්පොළසන් දී සතුට පළ කළා. ඉන් පසු පන්තියට ගියා.

පරිසර වැඩසටහන

එද අපේ පන්තියේ පළමු කාල පරිච්ඡේදය වෙන් වුණේ පරිසර සංරක්ෂණ වැඩ සටහනක් සංවිධානය කරගැනීමට යි. පන්ති භාර ගුරුතුමියගේ අදහසත් අප හැමෝගේ ම යෝජනා සහ අදහසුන් මත අපි පාසල් භූමිය පිරිසිදු කර එහි රුක් රෝපණය කිරීමේ වැඩ සටහනක් හද ගත්තා. සෑම සතියකට ම දෙදිනක් එක් පැය බැගින් පාසල් වේලාවෙන් පසු අප ඒ වැඩ සටහන දිගට ම පවත්වා ගෙන යනවා. අප විදුහලේ අනෙක් ගුරු මහත්ම මහත්මීන් තම තමන් භාරව සිටින ශ්‍රේණිවල සොයුරු සොයුරියන් සමඟ වෙන වෙන ම පරිසර වැඩ සටහන් එද පටන් ගත්තා. අපේ ගමේ ග්‍රාමීය රෝහල, පන්සල, පාසලට එන පාර දෑත් හරි ම ලස්සනයි. පිරිසිදුයි. බුදුහාමුදුරුවන් ඉගැන්වූ හැටියට පරිසරයට ආදරය කරන එය රකින පිරිසක් වුණ එක ගැන අපට හරි ම සන්තෝසයි.

සාරාංශය

අප ජීවත් වන්නේ පරිසර ජාලයක් තුළ ය. එහි ම කොටසක් ලෙස ය. එ බැවින් පරිසරය රැක ගැනීම අපට ම කරගන්නා යහපතකි. බුදුරජාණන් වහන්සේ තුරුලතා, ජලය, වාතය ආදී පරිසර සාධක රැක ගැනීමට අදාළ උපදෙස් රැසක් ලබා දෙති. ඒ අනුව, පරිසරය සුරැකීමට අදාළ ප්‍රායෝගික වැඩ සටහන් බොදු සිසුන් වන අප ද ක්‍රියාවට නැංවිය යුතු ය.

ක්‍රියාකාරකම්

01. පරිසරය යනු කුමක්දැයි හඳුන්වන්න.
02. බුදුදහම අනුව පරිසර සංරක්ෂණයට අදාළ උපදෙස් 3 ක් ලියා දක්වන්න.
03. පරිසර දූෂණය තුළින් මතුවන සෞඛ්‍ය ගැටලු පැහැදිලි කරන්න.

පැවරුම

01. මෙරට අහස භූමියක් ලෙස නම් කර ඇති වනගත පෙදෙසක අධ්‍යාපන වාරිකාවක් සංවිධානය කරන්න.